

Estudiants universitaris d'arqueologia han participat a la campanya d'excavacions al jaciment de Sant Jaume-mas d'en Serrà. FOTO: GRAP-UB

Arqueologia

Els habitants de Sant Jaume pescaven a la manera fenícia

El plom de xarxa més antic de Catalunya és la troballa estrella a les excavacions al jaciment d'Alcanar, datat a la primera edat de ferro

J. JOAQUIM BUJ ALFARA
ALCANAR

És una petita peça de plom, molt menuda, molt humil, molt senzilla: tres centímetres d'ample, només. Es tracta d'un pes de xarxa, el primer pes de xarxa que apareix a Sant Jaume, i també el plom de xarxa més antic de Catalunya.

«I, més encara: és fenici», afirma el director de les excavacions, David Garcia. «Fins ara sabíem que la gent que vivia a Sant Jaume construïen, es defensaven militarment, cuinaven, teixien, produïen joietes de bronze, resaven, empraven vaixel·la ceràmica, tot plegat a la manera fenícia», rebla Garcia. «Ara sabem, a més, que

també pescaven a la manera fenícia». Més difícil de determinar és l'art de pesca que feien servir per a obtenir l'aliment. Per això, el Grup de Recerca en Arqueologia Protohistòrica de la Universitat de Barcelona (GRAP-UB), encarregat de les excavacions a Sant Jaume des de fa 28 anys, contactarà amb el professor Samuel Sardà, responsable de les investigacions a l'Àntic d'Amposta, jaciment on també s'han trobat pesos de pesca, però d'etapes posteriors.

David Garcia recorda que «fa anys ja ens va sortir un ham de bronze. Tot i el que ens pugui aclarir Sardà en un primer moment, encara serà difícil determinar com pescaven a Sant Jaume.

Imatge de la peça de plom, de només tres centímetres d'ample, que es posava a les xarxes de pesca utilitzades fa 2.800 anys. FOTO: GRAP-UB

Esperem trobar molts més pesos en les properes campanyes, no n'acostuma a aparèixer un de sol, solen haver-n'hi uns quants». Si es confirma això, el jaciment canareu seria el quart de la península Ibèrica on s'han trobat peces de plom fenícies per a pescar de la primera edat de ferro. Els altres indrets són el Cerro del Villar

Només hi ha tres llocs que tenen peces de plom similars a la península Ibèrica

(Màlaga), la ciutat fenícia de la Fonteta (Alacant) i el petit assentament de Sa Caleta (Eivissa).

Aquesta descoberta reforça encara més la hipòtesi que el jaciment de Sant Jaume podria ser una factoria fenícia, la més septentrional de la Mediterrània. Els fenicis comerciaven amb els pobles indígenes per a obtenir plom

de la zona de l'interior de l'Ebre, el Priorat i el Maestrat, fa 2.800 anys durant la primera edat de ferro. A canvi, els fenicis portarien productes 'exòtics' en aquella època, com el vi.

Aquesta relació comercial va més enllà i la gran quantitat de pondus (peces de ceràmica per a tensar els telers) emmagatzemats a Sant Jaume fa pensar que els indígenes podrien elaborar roba amb tecnologia fenícia que després es comercialitzaria al Pròxim Orient. La producció es faria a la Moleta del Remei i els mitjans de producció es guardarien a Sant Jaume.

El GRAP encara no descarta la hipòtesi inicial segons la qual podria ser una gran residència fortificada d'un cabdill. Sembla evident que només hi viurien una desena de persones i seria habitat durant uns 150 anys. A les properes campanyes, es vol acabar l'excavació del santuari i determinar la zona de descans dels pobladors.